

Mons. dr. Ante Brajko

MONS. DR. ANTE BRAJKO, SVEĆENIK I PROFESOR, U POVODU SEDAMDESETE GODINE ŽIVOTA

Ante Brajko (sin Ivana i Ande rod. Ivković), rođen je 18. svibnja 1936. u Šujici kod Tomislavgrada. S dvije godine zakašnjenja započeo je osnovnu četverogodišnju školu u rodnome mjestu tek 1946. godine, jer do tada nije ni djelovala zbog Drugoga svjetskog rata, i završio je 1950. godine, a u razdoblju od 1950. do 1959. godine pohađao je klasičnu osmogodišnju gimnaziju u sjemeništu u Zagrebu (Interdijecezanska vjerska srednja škola), gdje je položio ispit zrelosti u lipnju 1959. godine.

Za vrijeme gimnazijskoga školovanja, nakon sedmoga razreda, dvije godine služio je vojsku u Novom Sadu.

Nakon položene mature u gimnaziji, na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu studirao je filozofiju i teologiju od početka akademske godine 1959./1960. do kasne jeseni 1964. godine. No, nakon što je završio petu godinu studija, mostarski biskup dr. don Petar Čule zaredio ga je u župi Grabovica kod Tomislavgrada 29. lipnja 1964. za svećenika Mostarsko-Duvanjske biskupije. Zanimljivo je da je on prvi svećenik iz župe Šujica u njezinom stoljetnom postojanju (1864.). Isti biskup ga je već tada odlučio poslati na poslijediplomski studij u Rim ali, kako nije mogao na vrijeme dobiti putovnicu, morao je započeti šestu godinu studija u Zagrebu. Tijekom te godine studija, početkom prosinca 1964. godine, ipak dobiva putne isprave i odmah odlazi u Rim gdje, nastanivši se u Hrvatskom zavodu sv. Jeronima, na Pravnome fakultetu Papinskoga sveučilišta Gregorijana započinje studirati crkveno pravo od akademske godine 1964./1965. do 1968./1969. Usprkos velikom kašnjenju kod upisa, već 1965. godine uspijeva magistrirati a, nakon što je na latinskom jeziku napisao doktorsku radnju s naslovom *De necessitate consilii et consensus aliquarum personarum quoad agendum ex parte superioris in Iure Canonico (O potrebi savjeta i pristanka drugih osoba u djelovanju poglavara prema kanonskom pravu)*, predao ju je 17. ožujka 1969. te potom i obranio 10. svibnja iste godine. Izvadak iz svoje radnje pod istim naslovom objavio je u Rimu nekoliko mjeseci kasnije te je potom 13. listopada 1969. primio diplomu doktora znanosti iz kanonskoga prava.

Poslije doktorata vratio se u domovinu i 9. rujna 1969. bio imenovan za profesora na Centralnoj visokoj bogoslovskoj školi u Splitu, gdje su se tada za svećeništvo pripravljali i kandidati iz Hercegovine. Dok je boravio u Splitu, vršio je službu odgojitelja bogoslova (vicerektora) i tajnika Škole a istovremeno je predavao nekoliko predmeta: uvod u Sveto Pismo, egzegezu Staroga Zavjeta, ontologiju i pedagogiju.

Na službi u Splitu ostao je četiri godine, do 26. rujna 1973. kad ga je biskup Petar Čule premjestio na službu profesora i odgojitelja u Vrhbosansku katoličku bogosloviju u Sarajevo kamo su, od njezina ponovnoga početka rada u jesen 1969. godine, bile slane na studij nove generacije svećeničkih kandidata iz Hercegovine. Tako je dr. don Ante Brajko od početka akademske godine 1973./1974., kad je došao u Sarajevo, pa sve do današnjega dana profesorom na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji. Kao i u Splitu, i ovdje je, u službi vicerektora, bio dugogodišnji odgojitelj bogoslova: od akademske godine 1974./1975. do 1980./1981., i kroz više godina tajnik Teologije: od akademske godine 1973./1974. do 1980./1981.

Nakon što je 1981. godine papa Ivan Pavao II. na službu kotorskoga biskupa imenovao dr. don Marka Perića, generalnoga vikara u Mostaru, po odluci biskupa Pavla Žanića dr. don Ante Brajko premješten je u sjedište svoje matične biskupije. Otada je u Mostarsko-Duvanjskoj i Trebinjsko-Mrkanskoj biskupiji obnašao službu biskupova generalnoga vikara od 1981. do 1993. godine i kroza sve te godine također službu sudskoga vikara i crkvenoga suca. A u razdoblju dok je boravio u Sarajevu, u crkvenom sudu Sarajevske nadbiskupije obnašao je također službu suca i branitelja ženidbenoga veza. Međutim, iako od 1981. godine stanuje u Mostaru, nikada nije prekidao profesorsku službu na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji, tj. već punih 25 godina putuje iz Mostara u Sarajevo i nazad. Odnosno, kroza sve vrijeme dok je Vrhbosanska katolička teologija zbog ratnih prilika bila prisiljena djelovati u progonstvu u Bolu (1992.-1996.), jednako tako, iz Mostara je dolazio na otok Brač. Tijekom svoje profesorske službe na sarajevskoj Teologiji predavao je: kanonsko pravo (opće norme i ženidbeno pravo), metodologiju, sociologiju, opći uvod u Sveto Pismo, latinski jezik i pedagogiju a sada predaje: jedan traktat crkvenoga prava (opće norme), metodologiju i sociologiju.

Od jeseni 1987. godine stalni je profesor također na Teološkom institutu u Mostaru, gdje predaje: crkveno pravo, pedagogiju, sociologiju i crkvenu administraciju.

Od svih svojih služba dr. don Ante Brajko posebice rado ističe da je od 1996. pa sve do 2006. godine redovito predavao vjeronauk u Specijalnoj školi za djecu s poteškoćama u razvoju u Mostaru. K tome, jedno polu-

---

godište za vrijeme rata predavao je latinski jezik u prvoj gimnaziji u Mostaru.

Tijekom svoje profesorske službe vodio je izradu brojnih seminarskih i diplomskih radnja svojih studenata u Splitu, Sarajevu i Mostaru. K tome, kolege župnici su ga vrlo rado i često pozivali pa je nastupao u mnogim župama u Hercegovini, Dalmaciji i Bosni, predvodio misna slavlja i propovijedao.

Otkako je 1992. godine potpuno izgorjela palača Biskupskog ordinarijata u Mostaru, nakon što ju je srpska vojska pogodila s nekoliko zapaljivih granata, mons. dr. Ante Brajko stanuje u prostorijama tamošnje katedralne župe. Tijekom rata sve je dane proveo u Mostaru gdje se posvetio osobito karitativnom radu. Uz to, dugogodišnji je redoviti ispovjednik, propovjednik i predvoditelj molitvenih i liturgijskih slavlja u mostarskoj katedrali.

Bio je aktivni član dviju biskupijskih komisija koje su od 1982. pa do 1987. godine proučavale pojave u Medugorju: prve komisije (1982.-1984.) i druge proširene (1984.-1987.).

Papa Ivan Pavao II. imenovao ga je 16. prosinca 1981. svojim počasnim prelatom (Prelato d'Onore di Sua Santità).

Od objavljenih radova dr. don Ante Brajke uspio sam prikupiti sljedeće:

1. Doktorska radnja: *De necessitate consilii et consensus aliquarum personarum quoad agendum ex parte superioris in Iure Canonico*, Romae 1969. (tipkopis 326 str.);
2. Izvadak iz doktorske radnje: *De necessitate consilii et consensus aliquarum personarum quoad agendum ex parte superioris in Iure Canonico*, Roma 1969. (tisak 52 str.).

Osim što je napisana na odličnom latinskom jeziku, Brajkina doktorska radnja je u stručnim pravničkim krugovima smatrana odličnom i intuitivnom u odnosu na odredbe budućega crkvenoga zakonodavstva. No, iako nikada nije tiskana cijela, stručni krugovi znaju za nju. Tako, iako je nastala 15-ak godina prije novoga Kodeksa, neki ugledni kanonisti od doktoranata, koji pišu na sličnu temu podosta godina nakon proglašenja novoga *Zakonika kanonskoga prava* (1983.), zahtijevaju da obvezatno prouče Brajkinu studiju.¹ Naime, Brajko je komentirao kan. 105 iz *Codex*

---

¹ Pišući ovaj prikaz sjetio sam se Francisa Assisia Chullikatta, svoga nekadašnjega kolege sa studija crkvenoga prava, koji je danas apostolski nuncij u Jordanu. Naime, krajem 80-ih godina on je pisao doktorsku radnju o tome kad i na koji način crkveni poglavar, prema *Zakoniku kanonskoga prava* iz 1983. godine, treba samo čuti savjet a kada dobiti i pristanak savjetnika da bi mogao djelovati. A, budući da u Rimu nije mogao

iuris canonici koji je stupio na snagu 1917. godine, ali mišljenje, koje je branio u svojoj radnji, ozakonjeno je u Kodeksu koji je stupio na snagu 1983. godine.²

3. "Pravno-povijesni položaj Trebinjsko-Mrkanske biskupije", u: IVICA PULJIĆ (prir.) *Tisuću godina Trebinjske biskupije*, Studia vrhbosnensia - 2, Vrhbosanska visoka teološka škola, Sarajevo 1988., str. 217-230;
4. "Studij prava na Vrhbosanskoj visokoj teološkoj školi", u: PERO SUDAR - FRANJO TOPIĆ - TOMO VUKŠIĆ (ur.), *Vrhbosanska katolička bogoslovija 1890.-1990. Zbornik radova znanstvenoga simpozija održanog u Sarajevu 3. i 4. srpnja 1991. prigodom obilježavanja stote obljetnice postojanja Bogoslovije*, Studia vrhbosnensia - 5, Vrhbosanska visoka teološka škola, Sarajevo - Bol 1993., str. 189-193;
5. "Biskupsko djelovanje mons. Pavla Žanića", u: TOMO VUKŠIĆ (prir.), *Istina oslobada. Zbornik biskupa Pavla Žanića*, Crkva na kamenu - 30, Mostar 1992., str. 50-68;
6. "Dr. don Marko Perić, biskup", u: *Veličina evandeoske malenosti, Život i djelo don Marka Perića*, Biskupski ordinarijat, Mostar 1997., str. 21-50;
7. "Nadbiskup Stadler i biskupi sufragani", u: PAVO JURISIĆ (prir.), *Josip Stadler - život i djelo. Zbornik radova međunarodnih znanstvenih skupova o dr. Josipu Stadleru, održanih od 21. do 24. rujna 1998. u Sarajevu i 12. studenoga 1998. u Zagrebu prigodom 80. obljetnice smrti prvoga vrhbosanskoga nadbiskupa*, Studia vrh-

---

pronaći primjerak Brajkine radnje da je prouči, obratio mi se za pomoć jer su mu njegovi profesori rekli da je gosp. Brajko vjerojatno odnekud s ovih strana. Ante Brajko je, naravno, tada dopustio, da njegov tipkopijski budi kopiran pa je mons. Chullikatt mogao sretno privesti kraju svoj posao. No, kako ne bi stvar ostala samo na razini moga sjećanja iz davnih godina, početkom prosinca 2006. pitao sam mons. Chullikatta zašto je tada tražio kopiju Brajkine radnje na što mi je odgovorio da su mu dvojica njegovih moderatora, ugledni crkveni pravници (dominikanac Antonio Abate i mons. Pio Vito Pinto) to preporučili zato što je Brajkina radnja smatrana odličnim radom, pisanim s velikom intuicijom u odnosu na pripremu *Zakonika* iz 1983. godine. Mons. Chullikatt je napisao doslovce: "Erano gli stessi Professori moderatori (Rev.mo Padre Abate, OP e Rev.mo Mons. Pio Vito Pinto) della mia tesi che mi raccomandarono la tesi di Mons. Brajko perché era ritenuta un ottimo lavoro, scritto con grande intuizione, in vista della preparazione del CIC-1983."

² Usp. posebice drugi i treći dio te zaključak Brajkine radnje s kan. 127 *Zakonika kanonskoga prava* (1983.) koji načelno regulira pitanje poglavarove potrebe za pristankom ili savjetom nekoga zbora, skupine osoba ili određenih osoba kao pojedinaca da bi mogao djelovati dopušteno, valjano ili dopušteno i valjano.

---

bosnensia - 11, Vrhbosanska katolička teologija, Sarajevo 1999., str. 129-160;

8. "Postupak za ženidbu po novom Kodeksu", u: *Službeni vjesnik Mostarsko-Duvanjske i Trebinjsko-Mrkanske biskupije* (Mostar) 2/1986. (Dodatak uza *Službeni vjesnik*, br. 2/86., Mostar 1986.), str. 3-6;
9. "In memoriam msgr. don Marku Periću, kotorskom biskupu, dugogodišnjem tajniku i generalnom vikaru Mostarsko-Duvanjske i Trebinjsko-Mrkanske biskupije", u: *Službeni vjesnik Mostarsko-Duvanjske i Trebinjsko-Mrkanske biskupije* 1-2/1983., str. 76-78;
10. "Njegov Božić", u: *Glasnik sv. Antuna Padovanskog*, Zagreb, 1/1964., str. 6;³

---

³ Svi tekstovi don Ante Brajka pisani su i s očitim literarnim talentom što na svoj način dokazuje njegova kratka priča s naslovom "Njegov Božić" koju je objavio još u studentskim danima, a koju ovdje preuzimamo.

"Blijedom rukom prešao je preko oznojenog čela, a onda se zagledao u malo ogledalo što je visjelo iznad kreveta. Obrazi izduženi i blijedi, oči upale i tužne, kosa opuštena i rijetka... Brzo je odvratio pogled i posegnuo za knjigom na stoliću. Iz nje je izvadio dvije fotografije. S jedne ga je promatralo nasmiješeno i zdravo lice mladića, a s druge dva velika djevojačka oka u kojima se skrivala velika nada i još veća tajna.

Neko vrijeme ih je promatrao, a zatim bacio na stol i zagledao se kroz prozor prema bijelom, sniježnom horizontu. Kako je tužno biti sam i još k tome bolestan! A vani vjehar fijuče, raznosi suhi, mekani snijeg stvarajući namete u dolini koji izgledaju kao otoci u sniježnom, bijelom moru. Da mu je ustati, poletjeti niz te bijele pristranke, susresti ono drago biće s fotografije, popeti se na najveći vrhunac planine, pa uz tople kucaje dvaju srdaca promatrati gore bijele oblake, dolje sniježne doline...

U sobu je naglo stupila majka.

- Ima li išta pošte, mama?

- Ima, sine! Piše Ti sestra Marija da će danas doći i dovesti malog Branimira i Josipa, te će zajedno s nama provesti Božić. Kako će to biti lijepo! Nismo zajedno slavili Božić otkada si Ti otišao na fakultet. A tome su već četiri godine. Veseliš li se?

Nije ništa odgovorio; majka je izišla.

Znaju da sam bolestan... i ništa. Željko, Drago, Ivan, Nikola, tako dragi drugovi. Znam, ispiti, studij, okupacija, ali... I ona draga Mirjana, Banjalučanka, (ponovo uze fotografiju) koja mi je toliko puta ponovila da bi i život za me dala, zašutila, ne javlja se... A čovjek je toliko potreban pažnje, ljubavi... Uvijek, posebno u bolesti. Vjera u ljude? Jesam li ja kriv što je gubim? Ili oni koji je ne opravdavaju? A Jedan od ljudi prepotentno je za se tražio ljubav, i to od svih. No On ju je imao pravo tražiti, jer ju je svima dijelio... Otkada se s Njime nije sreo u svojim mislima... Još noćas milijuni će slaviti Njegov rodendan. Jesu li doista ljudi kao što sam često mislio? I tonuo je u daleka osjećanja, u Badnje večeri pod ovim istim krovom, u uspomene svoga djetinjstva kada je kao dječak s fenjerom u ruci gazio prhki snijeg i uspinjao se kroz šumu omorika do crkvice na obronku... Zašto mu je onda bio tako blizak, danas tako dalek? Jesu li oni doživljaji sreće i radosti bili samo varka? A ova današnja osamljenost, napuštenost - koje bi joj ime odgovaralo?

Razmišljanje mu je prekinuo veseo žamor na vratima. U sobu je razdragana ušla sestra Marija, poljubila ga u čelo i pozvala svoja dva zbudjena sinčića da to isto učine. Iza vrata su virila dva punahna, rumena obraza i dva plaha, vedra oka. Osmjelio se prvi, a za njim i drugi. Poljubili su ga i stali cvrkutati: Kako si daidža?

11. "Umro Anto Čondrić", u: *Crkva na kamenu*, Mostar, 12/1981., str. 10;
12. "40-godišnji jubilej nadbiskupa Čule", u: *Crkva na kamenu* 4/1982., str. 5;
13. "Dr. Rudolf Römer", u: *Crkva na kamenu* 9/1982., str. 13;
14. "Fra Frano Ivanković", u: *Crkva na kamenu* 9/1982., str. 13;
15. "Smrt nadbiskupa dr. Petra Čule", u: *Službeni vjesnik Mostarsko-Duvanjske i Trebinjsko-Mrkanske biskupije* 2/1985., *Dodatak* (priredio, dio napisao), str. 73-116;
16. "Vjerujem u uskrsnuće tijela i život vječni", u: *Crkva na kamenu* 11/1986., str. 2;
17. "Marija - majka Isusova", u: *Crkva na kamenu* 3/1987., str. 10;
18. "Bez molitve nema ništa", u: *Crkva na kamenu* 3/1987., str. 16;
19. "S Marijom u treće tisućljeće", u: *Crkva na kamenu* 8-9/1988., str. 1 i 11;
20. "Velikan Crkve i hrvatskog naroda", u: *Crkva na kamenu* 2/1989., str. 2;
21. "Dijete - budućnost", u: *Crkva na kamenu* 11/1989., str. 2;
22. "Okovana istina. Politikine igre oko Hercegovine", u: *Crkva na kamenu* 10/1990., str. 1-2;
23. "Pozdrav mons. Ante Brajka, predsjednika organizacijskog odbora", u: ANTE LUBURIĆ - RATKO PERIĆ, *Za kraljevstvo Božje. Život i djelo nadbiskupa dra Petra Čule*, Zbornik radova sa *Studijskog dana* u Mostaru, Mostar 1991., str. 17.

***

Svome nekadašnjem profesoru, don Anti Brajku, od kojega sam učio kako je u svećeničkom i profesorskom radu najvažnije s poštovanjem i uvažavanjem odnositi se prema svakoj osobi s kojom se živi i radi.

Tomo Vukšić

Potom su pošli u kuhinju. I on s njima. Glava mu je bila teška, smućena, ali ljubav majke, pažnja sestre, živkanje malih anđelića, koji su se veselili Božićnoj noći, razvedrilo mu srce i vraćalo snagu. Majka je tada stavila 'badnjak' - debelo, čvorasto drvo, kako je običaj iz davnine i svi su započeli pjesmu 'U to vrime godišća...' Nešto mu probolo srce, zadrhtao je i počeo skupa s njima pjevati. Radost i vedrina poplaviše mu dušu. Toplina, bliskost, srdačnost, milje - sve je to raslo do duboko u noć, a vani je vjetar oživljavao tišinu šumom jela i omorika.

Djeca su otišla spavati, majka i sestra na ponoćku, a on se vratio u sobu. Još jednom se pogledao u zrcalo. Lice je bilo blijedo, ali vedro i ozareno. Obuo je cipele, obukao zimski kaput, napalio fenjer, zaključao kuću i krenuo kroz šumu prema crkvi na obronku."